

MYŠLENÍ
SOUČASNOSTI

Urbánní
situace
Město v čase
globalizace
Olivier
Mongin

Přeložila Edita Wolf

UNIVERZITA KARLOVA
NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM 2017

Úvod

Mezi dvěma světy, mezi dvěma urbánními situacemi /11

PRVNÍ ČÁST. URBÁNNÍ SITUACE I

MĚSTO, „PROSTŘEDÍ POD NAPĚTÍM“ /21

Úvod /23

I. Ideální typ města neboli podmínky urbánní zkušenosti /25

Města spisovatelů a urbanistů /26

Město, divadlo *vita activa* /29

II. Tělesná zkušenost neboli „tvarování“ města /34

Mnohočetná těla (Claudel) /34

Antagonismy Paříže a Londýna /34

New York neboli umění intervalu /36

Město, prostředí pod napětím (Nantes Juliena Gracqa) /39

Urbánní paradox: konečný prostor, který umožňuje nekonečné trajektorie /40

Duševní prostor, *cosa mentale* /42

Město jako osvobození /44

Narativní tkáň /47

Prostor, který obsahuje čas /47

Město palimpsest (Tokio Clauda Lévi-Strausse) /49

III. Veřejná zkušenost neboli „inscenované“ město /51

Vystavit se na veřejnosti /52

Kolemjdoucí, žena a cizinec /52

Splín flanéra: mezi samotou a množstvím

(Baudelaire a Edgar Poe) /55

Jaká exteriorizace? /58

Pasáže, císařství, Haussmann: pomíjivá féerie /59

Město schopné solidarity (Jules Romains) /64
Člověk na vážkách v Chicagu: exteriorita, jíž chybí
interiorita (Theodor Dreiser a Saul Bellow) /67
Cirkulace jako hodnota /70

IV. Politická zkušenost neboli *res publica* /72

Polis, divadlo slova a slavného činu /73
Vzestup evropského města a komunální emancipace /76
Renesanční občanská republika: požadavek rovnosti
a kultura střetu /80
Dvojí polarizace: stát a síť /83
Uvést do vztahu vnitřek a vnějšek,
neboli město-útočiště /86

V. Urbanismus, cirkulace a převaha toků /92

Dynamika privatizace a separace /92
Genealogie urbanismu (Françoise Choayová) /93
Alberti, Haussmann, Cerdà /94
Urbanismus a utopie: od Thomase Moorea k CIAM /96
Architekt a svobodné stroje neboli umělecká iluze /100
Cirkulace a zóny /103
Trhliny v tkáni města a převrácení vztahu
soukromé–veřejné /106
Od pasáže k ulici „ve smyčce“ /110
Místa a toky: převrácení vztahu /113

DRUHÁ ČÁST. URBÁNNÍ SITUACE II

PO MĚSTĚ NEBOLI PROMĚNY URBÁNNOSTI /117

Úvod /119

I. Rekonfigurace teritorií /121

Dvojznačnost urbánnosti /121
Třetí globalizace /125
Rozvoj s mnoha tvářemi /127
Úhory průmyslové společnosti /135
Dvojí neomezenost /137

II. Zobecněná urbánnost bez hranic. Variace na chaos /139

Paradox zobecněné urbánnosti /139

Neomezený prostor, který umožňuje omezené
a rozdělené praxe /139

Generické město a obrana chaosu (Rem Koolhaas) /141

Věk obřích měst /146

- Nárůst počtu megaměst /146
 Evropa na okraji /148
 Chaotická a beztvářá města /150
 Zobecněná lhostejnost (Karáčí a Kalkata) /150
 Sebezničení a výměty (Los Angeles a slum) /154
 Urbicida: vnější a vnitřní tlaky /156
- III. Světové souostrovní megalopolí a tříštění metropolí /159**
 Globalita a její města /159
 Ekonomika souostrovní /160
 Globální město /163
Urban sprawl a avataři metropole /167
 Metropolitní vývoj ve Spojených státech a jinde /169
- IV. Urbánní konvergence a divergence. Změna měřítka a změna rychlosti /175**
 Teritoriální nerovnost /175
 Požadavek na bezpečnost, požadavek státního zásahu? /175
 Od exkluze k třírychlostnímu městu /176
 Buenos Aires a Káhira, konvergence měst? /185
 Káhira, metropole bez střední třídy? /186
 Buenos Aires, opuštěné střední třídy /189

TŘETÍ ČÁST. URBÁNNÍ SITUACE III

DEMOKRATICKÝ IMPERATIV /193

Úvod /195

I. Návrat míst /197

Od globálního k lokálnímu /197

Místa, ne-místa a virtuální obec /201

II. Za urbánní kulturu hranic /206

Hledání urbánní zkušenosti /207

„Být na místě“ neboli schopnost rezistence těla /208

Kulturní dědictví a nová urbánní kultura /212

Architektonická vybočení a projektový urbanismus /217

Urbánní rytmika aneb jak naložit s hmotou

(Christian de Portzamparc a Henri Gaudin) /221

Urbanista, architekt a veřejný život /225

Politické požadavky /229

Znovunastolit město, znovuvytvořit hranice /229

Spojené státy: vytváření nových obcí a *metropolitics* /233

- Požadavky konurbace /236
- Znovuzaložení megapole /237
- Stálost evropských měst /239

III. Znovuvytvořit politické komunity

Od třídního boje k boji míst /243

- Poučení ze srovnání Francie a Ameriky /244
- Požadavek na přístupnost a mobilitu /249
- Urbánní utopie jako kolektivní projekt (Alberto Magnaghi) /253
- „Periferní“ pohyby. *Renovatio urbis* Bernarda Secchiho /258

Závěr

- Ve středu města a mezi dvěma světy /262

Poděkování /268

Výběrová bibliografie /270

Doslov k českému vydání (*Jakub Wolf*) /277

Rejstřík jmenný /285

Rejstřík citovaných měst a čtvrtí /292